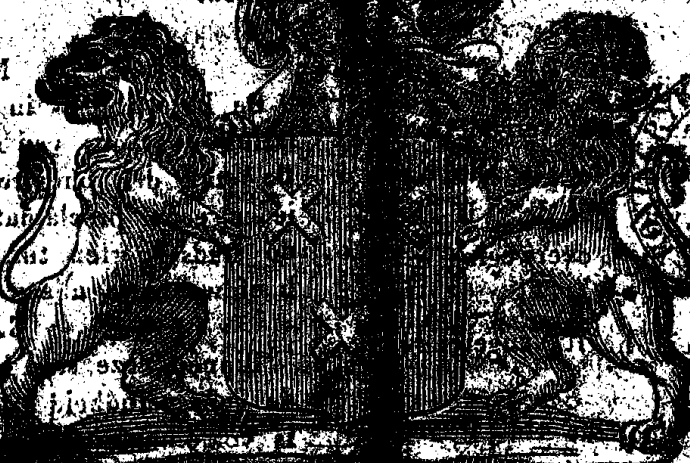


BREDAASCHE

COURANT.

Woensdag

1830



De Bredasche Courant verschijnt, met uitsluiting der gebeurtenissen in Breda, op woensdag, en is door alle Postkantoren, en alle Verkoopplaatsen, te verkrijgen. De prijs van een jaargang, alom verkoopen, is ƒ 1.25.

De abonnements- en Couranten- en Advertentien-prijzen, voor de Bredasche Courant, zijn: ƒ 1.25 per kwartaal, ƒ 4.50 per halfjaar, ƒ 8.00 per jaar, en ƒ 10.00 per jaargang, met uitsluiting der 3 overige Couranten, en ƒ 10.00 per jaargang, met uitsluiting der 3 overige Couranten, en ƒ 10.00 per jaargang, met uitsluiting der 3 overige Couranten.

M. E. D. ...

...dering made te werken tot de maatregelen, die daartoe leiden...

BUITENGEWONE ZITTING DER STATEN-GENERAAL

De buitengewone zitting der Staten-Generaal, gisteren, te 's Gravenhage, in de zaal, alwaar gewoonlijk de Tweede Kamer hare vergadering houdt, door Z. M. den Koning, des namiddags omtrent half twee ure, met de navolgende aanspraak, geopend:

Edel Mogende Heeren!
De buitengewone vergadering van U Edel Mogenden, welke ik heden opene, is, door den drang van droevige gebeurtenissen, gebiedend noodzakelijk geworden.

In vrede en vriendschap met alle volken van ons werelddeel, zag Nederland ook onlangs de oorlog in de Overzeesche Bezittingen gelukkig geëindigd. Rustig bloeide hetzelfde door orde, handel en nijverheid. Ik hield mij bezig met de zorg, om de lasten van het volk te verlichten, en allengskens in het binnenlandsch bestuur de verbeteringen in te voeren, die de ondervinding had aangewezen, toen eensklaps te Brussel, en, naar dat voorbeeld, weldra ook in sommige andere plaatsen des Rijks een oproer uitbarstte, gekenmerkt door tooneelen van brandstichting en plundering, waarvan de voorstelling aan deze Vergadering, voor mijn hart, voor het nationaal gevoel en voor de menschheid, te bedroevend zijn zou.

In afwachting der medewerking van U Edel Mogenden, welke maatregelen genomen, die van mij afgingen, om den voortgang van het kwaad te stuiten, de welmeenenden tegen de slechtgezinden te beschermen, en de ramp des burgeroorlogs van Nederland af te wenden.

Tot den aard en oorsprong van het gebeurde door te dringen, het doel en de gevolgen daarvan met U Edel Mogenden te doorgronden, is in het belang des vaderlands, op dit oogenblik, minder noodig, dan wel de middelen te onderzoeken, door welke de rust, de orde, het gezag en de wet, niet alleen tijdelijk hersteld, maar veel meer duurzaam zullen kunnen gevestigd worden.

Intusschen, Edel Mogende Heeren! is het bij den strijd der meeningen, bij het woelen der hartstogten en het bestaan van verschillende drijfveren en bedoelingen, eene hoogst moeilijke taak, mijne zucht voor het welzijn van al mijne onderdanen te vereenigen met de pligten, die ik aan allen verschuldigd ben en voor allen heb bezwoeren.

Daarom roep ik uwe wijsheid, uwe bedaardheid en uwe standvastigheid in, ten einde, gesterkt door overeenstemming met de Vertegenwoordigers van het volk, met gemeen overleg, te bepalen, wat in deze treurige omstandigheden, voor het welzijn van Nederland behoort gedaan te worden.

Van vele zijden wordt gemeend, dat het heil van den Staat, door eene herziening der grondwet, en zelfs door eene scheiding van de Staten, welke door verbonden en grondwet vereenigd zijn, zou bevorderd worden.

Maar zulk een vraagpunt is alleen voor overweging vatbaar langs den weg, door die zelfde grondwet, aan welke voorschriften Wij allen door plegtigen eed verbonden zijn, voorgeschreven.

Die gewichtige vraag zal het voornamelijk onderwerp uwer beraadslagingen uitmaken.

Ik verlang daarover de dankwijze en beschouwing van uwe vergadering te kennen, met die openheid en kalmte, welke het groot belang der zaak zoo bijzonder vordert, terwijl ik van mijne zijde, boven alles wenschende het heil der Nederlanders, wier belangen door de Goddelijke Voorzienigheid aan mijne zorgen zijn toevertrouwd; te bevorderen, volkomen bereid ben, met uwe ver-

...Daarom, in afwachting der medewerking van U Edel Mogenden, welke maatregelen genomen, die van mij afgingen, om den voortgang van het kwaad te stuiten, de welmeenenden tegen de slechtgezinden te beschermen, en de ramp des burgeroorlogs van Nederland af te wenden.

De voorzitter, prins C. A. de Goye, die in den beginne der zitting, een koninklijk besluit, in de Franse taal, had doen voordragen, bij hetwelk hij tot voorzitter der Eerste Kamer benoemd wordt, sloot, na het vertrek van Z. M. en van Z. K. H. den Prins van Oranje, deze vereenigde zitting en verzocht de leden der Tweede Kamer terug te blijven.

Daarop plaatste de heer Corver Hooft, die gedurende de vorige gewone zitting het voorzitterschap heeft waargenomen, zich op den voorzitters-stoel, en kondigde aan, dat hij eenige mededeelingen van wege de Regering te doen had.

De heer Bijleveld nam het woord en zeide: Door den heer, die de vergadering van de Staten-Generaal heeft gepresideerd, heb ik, in eene taal, die ik hier niet verstaan wil, tot de leden der Tweede Kamer eenige woorden hooren zeggen, die voor de bijeenroeping van die Kamer, zoo het schijnt, zullen moeten dienen; indien het eene beoorspoken van den Koning ware, zoude die, volgens de grondwet, moeten zijn, of schriftelijk of bij eene commissie, noch van het een noch van het ander zijde: ik blij dus niet in eene vergadering, die niet wettig is bijeenroepen, noch om te hooren, noch om te helpen beslissen, en ga heen.

Zijne Majesteit was vergezeld van Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins van Oranje, doch Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Frederik der Nederlanden heeft deze plegtigheid niet bijgewoond. In de tribunen zag men onder anderen Hare Koninklijke Hoogheden de kleinzonen van Zijne Majesteit, den Kroonprins en Kroonprinses van Pruisen, Prins Karel en Prins Albert van Pruisen, benevens het korps diplomatiek. De leden, zoo van de noordelijke als noordelijke provincien, waren allen met Oranje verkleed. Toen Zijne Majesteit de zaal verliet hoorde men uit de vergadering en uit de tribunes een herhaald gejuich van leve de Koning en Oranje boven!

Buitengemeen groot was de menigte menschen, die op den weg stonden, langs welken Zijne Majesteit reed, en die, en den Koning, en den Prins van Oranje, met onafgebroken gejuich begroetten. Ook Prins Albert van Pruisen, die te voet naar de vergaderzaal ging, werd met veel hartelijkheid gegroet.

De voorzitter, prins C. A. de Goye, die in den beginne der zitting, een koninklijk besluit, in de Franse taal, had doen voordragen, bij hetwelk hij tot voorzitter der Eerste Kamer benoemd wordt, sloot, na het vertrek van Z. M. en van Z. K. H. den Prins van Oranje, deze vereenigde zitting en verzocht de leden der Tweede Kamer terug te blijven.

Daarop plaatste de heer Corver Hooft, die gedurende de vorige gewone zitting het voorzitterschap heeft waargenomen, zich op den voorzitters-stoel, en kondigde aan, dat hij eenige mededeelingen van wege de Regering te doen had.

De heer Bijleveld nam het woord en zeide: Door den heer, die de vergadering van de Staten-Generaal heeft gepresideerd, heb ik, in eene taal, die ik hier niet verstaan wil, tot de leden der Tweede Kamer eenige woorden hooren zeggen, die voor de bijeenroeping van die Kamer, zoo het schijnt, zullen moeten dienen; indien het eene beoorspoken van den Koning ware, zoude die, volgens de grondwet, moeten zijn, of schriftelijk of bij eene commissie, noch van het een noch van het ander zijde: ik blij dus niet in eene vergadering, die niet wettig is bijeenroepen, noch om te hooren, noch om te helpen beslissen, en ga heen.

Nu deed de voorzitter voorlezen de navolgende koninklijke
boodschap.

ROEL MOGENDEN HEEREN!

Naar aanleiding van hetgen door ons, bij de opening uwer
tegenwoordige buitengewone bijeenkomst, aan uwe vergadering,
en vroeger bij Onze proclamatie van den 5. dezer, aan alle Ne-
derlanders is te kennen gegeven, verlangen wij, dat door U Edel
Mogenden onverwilt in bepaalde en zorgvuldige overweging ge-
nomen worde:

1°. Of de onderverinding de noodzakelijkheid heeft aangetoond,
om de nationale instellingen te wijzigen.

2°. Of, in dat geval, de betrekkingen, door de traktaten en
door de grondwet, tusschen de twee groote afdelingen van het
Koningrijk goetgesteld, tot bevordering van het gemeenschappelijk
belang, in vorm of aard, zouden behooren te worden veranderd.

Het zal ons aangenaam zijn, over die gewichtige vraagpunten
zoo spoedig als de aard der zaak het toelaat, de vrije en openhar-
tige mededeeling van het gevoelen der vertegenwoordigers van het
Nederlandsche volk te ontvangen, ten einde vervolgens, naar be-
wint, met Hun Edel Mogenden de maatregelen te kunnen (be-
raren), die tot het verwezenlijken hunner meening zouden moeten
genomen worden.

En hiertoe, Edel Mogende Heeren! bevelen Wij U in Godes
heilge bescherming.

's Hage, den 13. September 1830.

WILHELM.

Daarna is de Vergadering gescheiden en de volgende bepaald
op Dingsdag den 14. September, des Morgens ten 11 ure.

Ter gelegenheid van de plegtigheid van heden, en het hooge
huwelijk van H. S. H. Prinses *Marianne* met Z. K. H. Prins
Maximilian Pruisen, zijn, gisteren, van de publieke en een aantal
gehoorwijn te 's Hage, vlaggen uitgestoken.

Volgens een bericht van de regering van Brussel is de rust al-
daar in zoo verre hersteld, dat de publieke etablissementen, en wel
in de eerste plaats de schouwburg, weder geopend zijn en de nacht-
klok, die tot heden toe ten tien ure geluid heeft, in het vervolg
tot elf zal luiden, alles echter tot nader order. In den schouwburg
is dan dien ten gevolge eergisteren, avond weder gespeeld. Daar
hij van de zaal drie kleinige, brabantsehe vlaggen.

De Pruisische Generaal *Hans* Hamburg, pruisisch militair gouverneur
der vesting *Münster* is, des avonds van den roden, aldaar aan-
gekomen.

Volgens tijdingen van Canton, over Londen gekomen, was er
in die stad een zware brand uitgebarsten. Bij het vertrek van *de*
Charles-Grant, het schip, dat deze tijding heeft overgebracht, wa-
ren er reeds 14,000 huizen verbrand. De vlam had hare woede
reeds verheft en dagen uitgeoefend zonder dat de brand van ette-
lieden af te nemen, den 10den Sept.

Het besluit van de regering dezer stad, omtrent het adres der
voornaamste ingezetenen dezer stad, betrekkelijk de afscheiding van
Zuid en Noord luidt als volgt:

De regering der stad Antwerpen, buitengewoon bijeengevoerd,
kan te kennen van een adres, dat door een
aantal ingezetenen dezer stad aan den koning gezonden is.
Het adres is van 160 der voornaamste ingezetenen der stadlike regerin-
gen, die op den 10den Sept. 1830, in de stadlike vergadering bij
den koning gezonden is, en mede in de mediant, en goed
ter keuse, als het pruzigelijk het bovengemeld adres gedaan is
en belast het collegie van burgemeester, en schepenen, om hetzel-
ve verbiediglijk onder de pogen van Z. M. te brengen. (zie dat
adres in de brudasche courant, n° 82.)

De pogen tot de afscheiding is door de aanzien-
lijkste klassen en de voornaamste ingezetenen geteekend. Het
geen de *Courant de Pays* van den 10den Sept. 1830, heeft
doch, men weet, dat tegen dien tijde wapen is een lozen;
dat is, dat het corps d'infanterie zich voor de afscheiding zou
verkeerd hebben, in een melding, integendeel, dat Engeland eene
niet gelukkig mogt en nu door de

regering, om tot dezelve toe te treden, zou hebben overge-
zonden.

(*Journal d'Anvers*.)

Monsieur le Gouverneur.

De bezetting is in het koninkrijk teug gekoerd, met achter-
lating nothans van sterke posten aan het tuighuis en op de wallen.
De staf der burgerwacht en die der militairen hebben deswegens
ieder eene proclamatie uitgevaardigd. Heden zijn de posten aan
de stads-poorten tusschen de militairen en burgers verdeeld. De
hoofdwacht is alleen door burgers bezet.

GENT, den 13den Sept.

Binnen deze stad blijft de woelrucht en de rust heerschen;
de eensgezindheid tusschen de gewapende burgers en de militairen
is volkomen. Gisteren is er een adres ter teekening in omloop
gebracht en dadelijk door honderden onzer voornaamste ingezetenen
geteekend, zoodat er weldra plaats voor de onderteekeningen ont-
brak, met dat gevolg, dat er kort daarop vier en twintig dergel-
ijke lijsten in omloop kwamen en allen vol onderteekeningen lie-
pen. Dit adres, aan den Koning gericht, en strekkende, is onze
lezer reeds gezegd zal hebben, tot het instandhouden der ver-
eeniging tusschen de beide groote deelen des Koninkrijks, is van den
navolgenden inhoud:

Sire!

Met den grootsten eerbied brengen de onderteekenden, uwe ge-
trouwe onderdanen, ingezetenen van Gent, aan den voet van uwen
treun, hun protest tegen het verzoek om eene scheiding tusschen
de beide deelen des koninkrijks. Dit voorstel, Sire, leidt tot re-
geringloosheid; het strekt tot vernieling van onzen landbouw, han-
del en nijverheid. Zij die hetzelfde gedaan hebben, durven in
naam van geheel België antwoorden. Wij ontkennen, hun eenigen last
daartoe te hebben gegeven.

Sire, gij hebt gezegd, dat alle onderdanen der provincie des ko-
ningsrijks, verworven regten gehandhaafd zullen worden: wij stel-
len vertrouwen in de woorden van Uwe Maj. Onze gewone stad
zal de krachtige en bedaarde houding, met welke zij steeds ver-
te alle onplotten Uwer vijanden, die ook de onze zijn, heeft we-
ten te doen mislukken, bewaren. Indien ooit Uw Koninklijk pre-
rogatief, de regten van Uw Huis, of de bestaande instellingen door
geweld aangerand mochten worden, dan zult Gij de ondergeteekenden
berispen, om u de velleidigste bewijzen van hunne liefde en
getrouwheid te geven.

Wij zijn, met den diepsten eerbied, enz.

(Volgens de onderteekeningen.)

PARTICULIERE CORRESPONDENTIE.

Compiègne, den 13. September 1830.

De weg van *Nieuw* tot Antwerpen levert thans een allerbe-
langrijkst schouwspel op: overal ziet men soldaten van alle
korpren, te paard, te voet, in dienst der veldtoele, terwijl
de maatregelen tot verzekering der kantonnementen een half
vredelievend en een half onafgebroken voortkomen hebben.
Overal wordt de gewapende troepen onderhouden, zoodat er
van den kant der vijanden geen vragten zijn, dan te voet door
de troepen bezwaard te wezen. Intusschen zijn er
nog geen orders tot voorwaarts rukken ontvangen, doch alles
wordt gaaprovisionneerd, om in geval er geweld moet gebruikt
worden, alsdan eenen aanval met kracht te kunnen doen.
Men meent ook zekerheid te hebben van het oprukken van Ant-
werpen herwaarts, van de rijdende batterij No. 3 onder de be-
velen van den kapitein *Kops*, welke batterij No. 4 uit
Breda zonde vervangen worden.

Hierbij zit de koning met de *Chambre* van de
Staten, die het koninkrijk in het mogelijk doet, om
het dezer stad te verdedigen, van nood, een gelijk aantal
stukken, tegenover te stellen. Sedert twee dagen zijn er we-
derom 5 eenheden in Brussel aa gekomen. -- Waar zullen die
arme rijdende artilleristen zich bergen, als van den Staat met
zijn geschut uitrukt!! -- VAN DE WEIJER heeft de krooniers voor
zijne rekening genomen, zoodat het te vreezen is, dat de rest
der troepen zal inpakken, -- want Hoover heeft te huis!

Meer en meer bevestigen zich de geruchten, dat de algemeene
meening in Brussel tegen eene afscheiding met Holland is; al-
leen de hooge adel, en sommige anderen schijnen dit ont-
werp toe te juichen. Intusschen dat men de opening der
kamers en de oplossing van dit vraagstuk afwacht, staakt men
(om toch iets te doen te hebben) *bestuuringen* en *grooten*.

redouwen en luncties — alles zeer fraai! Hetgeen men heden ooverpelt, wordt dikwijls den volgenden dag afgebroken, — alleen om het gemeen aan het werk te houden, en de troepen te vrees aan te jagen.

Bijna in elk wijk der stad Brussel kan men een van de twaalf apostelen vinden, die dikwerf het volk tot wapening voor de zoogenaamde goede zaak aanspreken, en van de WELIJER verlaat, als een erkend souffleur van den baron d'Hoogvorst (dewijl deze geena drie woorden goed achter elkander kan laten vloeijen), deszelfs cabriolet niet, staat dan in dezelve overeind, maakt groote phrasen en laat den baron de gesticulation verrigten.

De baron (2) VAN DER SCHAEREN is terug, en doet met de baronesse wederom de rondes.

Mengelingen.

De toestand der zaken is deze: aan den eenen kant twee gewesten, die hunne eischen gewapenderhand bij het gouvernement ondemmen. In de midden-provincien, weiflend nog in haren wil, en wier rust wellicht slechts door het bijzijn van krijgsmagt gehandhaafd wordt. Aan de andere zijde, dat land, t welk eens eene lusterrijke republiek vormde, en welks lot nu, door het schudden van het staatsgebouw, der onzekerheid ten prooi is gegeven.

Mogten de woorden, door eenen vorstelijken mond uitgesproken, waar zijn: dat er nog eene gepronde hoop bestaat op het herstel der rust! Al wat wij zien en hooren, ontkennen wij het niet, boezemt ons de vrees in, dat het tegendeel zal plaats hebben. In dezen toestand van zaken, in het gevaar, t welk, hoe ook de uitkomst der zaken zij, het vaderland dreigt, vragen wij: wat moet het Vaderland doen?

Holland, het is gedaan met u, zoo gij niet waakt! Gelukkig kunt gij nog voor uwe toekomst waken, zonder onwettige of geweldige middelen bij de hand te nemen. Maar, boven alles, waak!

Wij zeggen het niet zonder onze borst van fierheid te voelen gloeien: wij bezitten nog mannen onder ons, die wil aan vermogen paren, om voor t vaderland te zorgen: dat deze de eersten op kunnen post zijn!

Overal hebben wij manhaftige, ja echt nederlandsche taal hooren voeren. De vaderlands-liefde van vele jongelieden hebben wij met vergenoegen opgemerkt. Slaan de goeden de handen in een, dan is het vaderland veilig.

Holland moet eene houding aannemen, welke het niet twijfelachtig laat of het alles veil heeft voor de staatkundige onafhankelijkheid, waarvoor het in 1813 en 1815 de wapens opgevat heeft. Een volk, dat meer dan twee en eene halve eeuw op zich zelf bestaan heeft, t welk in dat tijdsverloop slechts drie jaren een vreemd juk heeft kunnen dragen, en zulks onder omstandigheden, die ook de roemrijkste volken overweldigden; een volk, t welk de groote Dwingeland NAPOLEON, niet op eene, maar twee wijzen, aan zijnen ijzeren scepter heeft kunnen onderwerpen; t welk dat vernederend lot niet heeft ondergaan, dan na door tegenspoed, en uitwendigen oorlog verzwakt, door awendige tweespalt en burgeroorlog verscheurd, door omkeeringen van zaken ontzenuwd te zijn geworden; zulk een volk moet toonen, dat het zich niet gewillig naar den wil van anderen, maar vooral niet dergenen, die gewapenderhand de zaken leiden willen, zal laten ringeloozen. Het moet toonen, dat, welke middelen men ook berame, om de rust te herstellen, het niet gewillig is, om eene wreede en ondergeschikte rol te spelen, maar dat het zijne uiterste pogingen zal aanwenden, ja, zijn bestaan in de waagdaal stellen, om, te weeten, dat zijne belangen, zijn wezen, dan de belangen en den eijgen wil onderworpen worden opgeheerd.

Holland heeft, wel is waar, niet meer al de bronnen van zijne oude kracht; maar het bezit nog de voornaamste, de energie van de bewoners. Hiermede vermag het nog veel.

Holland zich waardig zal toonen, te zijn, wat het zijn moet: een volk, dat schromen, hetzelfde, wat het toekomst, te be-

Wij willen, die geene veerkraft genoeg bezittende, om het vaderland te behouden, te hulp te komen, goedmoedig afwach-

Solon maakte, dat hij in burgerwisten eene partij te kiezen, de moed van Nederland maakt het den Nederlander tot pligt, een leger te hebben, af te breken.

Wat zal anders Europa van de Nederlanden verwachten, en hunne schimp hebben gepro-

Bedenken wij ook dit: zoo onze afgevaardigden in de tweede

kamer zich zullen doen hooren, moeten zij ondersteuning bij de natie vinden.

Indien het gouvernement het goed met ons meent, dan kan het onze pogingen niet dan met genoeg aanzien.

Als men terug ziet, op hetgeen sedert den aanvang des opstands in Brussel gebeurd is, tot op de eindelijke verklaring, dat men eene scheiding tusschen het Noorden en Zuiden wil, dan wordt men meer en meer overtuigd, dat die scheiding eigenlijk nooit het plan der factie is geweest. Dit laatste plan is in de wereld gekomen, op een oogenblik, dat men zich moest redden en iets opeven, dat schijnbaar zekere trouw aan het stamhuis van Nassau kon doen veronderstellen; doch het volkomen miskeenen van Konings gezag, blijkbaar uit het verbrijzelen der teekens, welke daaraan herinneren; het vernielen van het Gouvernements gebouw, het hoonen der Oranje kleur, en het hijschen eener oproer-vlag; het gelijktijdig aanwezen van eenen Stassart, de Brouckere, de Langhe en le Hon te Parijs, duidt genoegzaam aan, dat men op eene vereeniging van België met Frankrijk het oog heeft gehad; gedacht heeft, dat dit verlangen, bij het tegenwoordig gouvernement in Frankrijk, dadelijk bijval zou vinden, en de Franschen zich haasten zouden, om, even als dertig jaren vroeger, hun gebied, zoo wel als de zeeuwsche hunner vrijzinnige beginselen, door veroveringen, uit te breiden. Hierin zijn zij echter te leu gesteld geworden. De Franschen hebben door ondervinding geleerd, dat het schenden van het regt der volken, op den duur, geen stand houdt, en hebben tevens zeer wel ingezien, dat de Belgen, die onder het bestuur van Nederlands geliefden Monarch zoo veel vrede en vrijheid genoten, zich daarvoor nog niet rijp hadden gevoeld. Zoo is de factie, te Parijs, met beschaamde baken afgewezen, en ten laatste, wel onnodig tot het aannemen van een nieuw systeem, heeft zij, in verblijding, uitgeroepen: weg met Holland! Nu dacht zij haar geschreeuw, door geheel België, met daverend handgeklap begroet te zien; doch het woord is slechts door eenige courantiërs herhaald. De stad Brussel heeft wel eene zekere toetreding verkondigd, doch men weet, dat de stedelijke regering daar geene andere vrijheid heeft, dat die, welke een Sylvanus van de Weyer en consorten haar wel willen toestaan. Van de adhesie van sommige leden der Staten-Generaal willen wij niet spreken. Hoe die zulke handelingen, en het dragen van oproer-vlaggen, met de Koning en grondwet weten overeen te brengen, is ons onbegrijpelijk. Genoeg is het, dat de factie, door haar eigen onbekoofd gedrag, nu klaar en duidelijk voor ons staat. Het zijn zij, die de scheuring van het koninkrijk willen, dit willen, tegen het welbegrepen belang hunner eigen provincien aan, en zich daarmede een scep hebben om den hals gehaald; want al wat tot de nijverheid in België behoort zal inzien, dat het niet hunne welvaart is, wanneer dit plan doorgaat. Holland toch verlangt niet, dan tot de volgende samenstelling van 1814 terug te keeren; het is niet te vergeefs gehoord en beleedigd, en het zal zich op het stuk der afscheiding niet de wet door openberingen laten voorschrijven! Verneem zulks, gij raddraaiers, die ons deze gebaarnissen berokkend!

ONTWERP VAN EEN GEDENKTEEKEN TER EER DER BRUSSELSCHER VADERLANDERS.

Het is bekend, dat de Brusselsche vrienden niet alleen braders uitrusten, maar ook gedenkteeken scheppen. De heer de Brouckere heeft reeds eener medaille, die door hem is uitgegeven. Het verwonderde ons niet reeds, dat nu, na al de plaats gehad hebbende grootspraak en heldendaden, het ontwerp voor een monument ook is uitgegeven. Van de volgelingen van eenen de Fortia moest men dergelijke verwachten. Tel maître tel valet.

Het denkbeeld, om de verdadigers der Courrier, door een gedenkteeken te vereenwigen, is alreeds door dat voortreffelijke blad geuit. Tegen tien centen per hoofd is de intekening daarop reeds geopend. Wij willen niet meer ter harte van dan de roem van grooten mannen van onzen kant tot het wel gelukken dezer onderneming bijdragen, en maken daarvan een ontwerp van zulk een gedenkteeken bekend. Mogten andere landgenooten daardoor overtuigd worden, om ook hunne medaillen den deuren der Courrier te geven, opdat, langs dien weg, de Courrier een even volmaakt koninkrijk koning kon worden. De Courrier des Pays-Bas het meest liberal en oppostie-blad is.

Vooreerst komt in aanmerking de plaats, waar het monument op te rigten. Geene komt ons geschikter voor, dan die, waar thans het bureau van den *Courrier* is. Op de plaats tóch, waar al de ontwerpen gesmeed, en, aan eenen bekenden voorvechter, 1800 franken, voor eene zeer goede briefwisseling, vooruitbetaald zijn, moet ook het gedenkteeken van hunnen roem verrijzen. Het bureau van den *Courrier* worde dan geslecht, waaruit nog dat voordeel te trekken is, dat de bouwstoffen (in zoo verre ze niet bedorven of wormstekig, zoo als sommige leden van die redactie, zijn) voor het op te rigten monument kunnen dienen.

Het voetstuk van het monument zoude moeten voorstellen een verheven aspersiebed, daar toch *Philo-Sperge* den groot deel van den roem in deze toekomst. Op dit voetstuk moet het eigenlijk gedenkteeken rusten, bestaande in eenen stervenden leeuw (de Belgische) door twee groote slangen en eenige hunner jongen verinbord. De twee groote stellen voor de beide hoofdpartijen der gedrochtelijke *unie*, de kleine slangetjes hunne werktuigen. Onder deze laatste moeten twaalf bijzonder onderscheiden wezen. Ten einde zich in derzelver beteekenis niet te vergissen, zoude men, op hunne staartjes, de namen: *Idoine, la Duchesse, Mascarielle, l'Avocat fier à bras*, enz. (*) met scherpe lettertjes kunnen beitelten.

Rondom den leeuw zouden verspreid moeten liggen: eene verscheurde grondwet, een ledige horen van overvloed, verbroken drukpersen en andere vernielde werktuigen, brandende toortsen en uitgeblazene lampen, de verbroken speer der vrijheid en — nieuwe, gave, zware boeien en ketens.

De besparing van de kosten zoude men de bekende twaalf liberalen, wier bureau toch opgehouden had te bestaan, tot den bouw van het gedenkteeken kunnen gebruiken, en deze heeren, met en benevens hunne aanvoerders, *de Potter, Tielemans* enz. enz., uitnoodigen, om, na de voltooiing, dat kunststuk dagelijks te komen bezingen. Wat een wellust voor hen, daarbij te kunnen uitroepen:

DAT IS ONS WERK!

(*) Zie de Pottens en Tielemans briefwisseling.

LETTERKUNDIG BERIGT.

Beschrijving der nieuwe staten van Amerika; voorafgegaan door een algemeen overzicht der nieuwste en belangrijkste Aardrijkskundige nasporingen. Naar het Hoogduitsch van J. G. SOMMER, hoogleraar te Praag; twee deelen; met platen. Te Amsterdam bij TEN BRINK en DE VRIES, 1828, in 8^o, te zamen gr. 658 blz.; de prijs is . f 6,90.

In twee onzer vorige nummers hebben wij een belangrijk letterkundig voortbrengsel van den *Pragschen hoogleraar* beoordeeld; het gunstig verslag, dat wij van hetzelfde aan onze lezers konden mededeelen, had reeds voordeelig, in het belang der hierboven aangekondigde *beschrijving*, tot ons oordeel gesproken. Niet alleen door de vertaling van het eerstgenoemd werk is SOMMER bij het Nederlandsch letterlievend publiek gunstig bekend geworden, maar de bij TEN BRINK en DE VRIES uitgekomen: *Merkwaardige bijzonderheden, inhoudende de nieuwste ontdekkingen in de natuurkunde, natuurlijke historie, land- en volkenkunde, op alle gedeelten van den aardbol*, in vier deelen door denzelfden schrijver genoot, werken even zoo gezocht in Nederland als in Duitsland.

Zijn gevestigde roem in de Duitse geleerde wereld is dus niet onverdiend, door den bijval van het weetgierig Nederlandsch publiek vergroot. Alle in het Nederduitsch vertaalde vruchten van dit buitengemeen voortbrengend en rijk vernuft kan denzelfden niet dan verhoogen; — dat het onderhavige werk hiertoe wederom iets bijgebragt heeft, is onwedersprekelijk.

De *beschrijving*, welke thans het onderwerp onzer beschouwing uitmaakt, is niet in hare geheel zamenhang in het Hoogduitsch uitgegeven, maar komt met gedeelten voor in onderscheidene jaargangen van des schrijvers: *Taschenbuch zur Verbreitung geographischer Kenntnisse*, door welke lezing de uitgever aangespoord werden, om al, wat in dezelve over de nieuwe staten van *Amerika* gevonden werd, te doen verzamelen, en in een Nederduitsch gewaad te kleeden.

Dit ontwerp, in een algemeen ondernomen, toen de aandacht van alle handeldrijvende natiën, en dus ook van de onze, op dat gewilde van *Amerika* gevestigd was, beloofde een buitengewoon goeden afrek, en werd hiertoe ook bekroond.

Men kan niet onnodig zijn, om dit werk, dat reeds gunstig bekend is, nu nog te bevelen. — Wij willen slechts een kort

overzicht van deszelfs inhoud geven, voor hen, die het nog niet mochten kennen.

Het was een allergelukkigst denkbeeld van den vertaler, om in het eerste deel, *het algemeen overzicht der belangrijkste aardrijkskundige nasporingen*, mede van SOMMER, op te nemen; waardoor dit werk eene *klassieke waarde* verkrijgt.

Dit overzicht, uit de beste bronnen geput, maakt ons met de achtereenvolgende gedane ontdekkingen en aardrijkskundige nasporingen, sedert het einde van het tweede en het begin van het derde tiental jaren dezer eeuw, bekend; terwijl hierin kortelijk het merkwaardigste, uit de gedane reizen van LAAR, FRANKLIN, KOTZBUE, FREYCINET, DUREN, CHATEAUX, GAMBOLD en vele anderen, wordt verhaald. Wonderlijk konit het ons echter voor dat de heer S. de reizen van het Nederlandsch fregat de *Maria Reigersberg* en de korvet de *Pollux* en daarbij de ontdekking van het *Nederlandsch eiland*, vergeet (*); wonderlijk nog van omtrent deze ontdekking geen noot van den vertaler te vinden; bij gelegenheid, dat, in het oorspronkelijke werk, het jaat 1828 wordt aangehaald.

Het eerste deel bevat verder eene beschrijving van *Columbia, Peru en Chili*; terwijl, in het tweede, *Paraguay, Patagonië, de Provincie van la Plata, Brazilië, Mexico*; en *Columbië* worden beschreven.

Grondige kennis van de gesteldheid dier landen straalt overal in deze beschrijving door; een bevallige stijl, en de menigte afwisselende beschrijvende verhalen van de zeden en gewoonten der verschillende bewoners, maken dit voortreffelijk werk tot eene aangename onderhoudende en leerrijke lectuur. Deszelfs uitvoering kan men met regt keurig noemen, en wordt nog verhoogd door de bijvoeging van drie zeer fraaie platen (*quatre vigns*) van H. W. HOOGKAMER, voorstellende: de *volkspermaken te Chili*, *het gezicht van de kerk te Lima*, en *het gezicht van de kerk Nostra Senhora da Gloria, te Rio Janeiro*.

Hij, die deze *beschrijving* niet kent, moet wel een beetje zal het ons voorzeker dank weten, door de lezing van dit klein verslag, zich hiertoe aangeprikkeld gevonden te hebben, want wij er ons een gebeden uit zullen maken, om, wanneer ons ooit ander werk van denzelfden schrijver ter beoordeeling mocht worden aangeboden, op dit hoogstaal terug te komen.

(*) Zie aanteekeningen, *gehouden op eens reis om de wereld*, door F. THOESZ-GZ., bij de Wed. J. ARRAIS, in 1829, te Rotterdam uitgegeven en in ons nummer van den 3. Julij II. beoordeeld.

ADVERTENTIE N.

PUBLIEKE VERKOOPING.

Op Vrijdag den 17. September 1830, ten Sterfhuize van den Hoog. Edel Gestrengen Heer L. F. J. BARON VAN BOERBOER, in leven gepensionneerd luitenant-generaal, in de *Catharina-kerk* te Breda van een aanzienlijken Inboedel, eene *Antique* en *ZILVERWERK*, en eene Quantiteit *BOEKEN*, *OUDE* en *EXQUISITE FINE WJNEN*.
Alles daags te voren te zien.

* Bij den Boekhandelaar K. I. O. O. de Lange, Poeten, te s' Gravenhage, wordt uitgegeven en is afom verkrijgbaar:
I. *GESCHIEDENIS VAN RUSLAND* en *PERLEN DER NAGROOTEN*, door den generaal baron D. S. L. G. G. R., schrijver der geschiedenis van *NAPOLEON* en het groote leger, gedurende het jaar 1812, in twee deelen, eerste deel.

II. *GENERAAAL GRAAF HOHEIM* en zijne kinderen. Eene briefwisseling, naar het Hoogduitsch van W. A. L. D. E. N. In twee deelen, eerste deel.

III. *MEMORIEN* over twee ontwerpen, welke betrekking hebben betreffende, als 1^o. *eene nieuwe bevestigings-methode*, en 2^o. *van Alstedt-Bomarcil*. *Bevestigings-methode*, door den generaal G. H. L. S. De prijs der beide Memoriën is . f 3.50. Iedere afzonderlijk verkrijgbaar, de eerste a . f 2.20, de tweede a . f 1.30.

IV. *INTRODUCTIONS ANGLAISES*, pour servir d'introduction directe à l'étude des auteurs. Par G. H. L. S. M. I. T. H. Prix.

V. *DE OPVOEDER DER JEUGD*. Een verzameling van den Pédagoog, Magazijn van opvoeding, derwijs in het koninkrijk der Nederlanden, de prijs der 4 stukken of van den kompletten jaargang is . f 4.00.

Ook wordt bij denzelfden met succes gedrukt:
VI. *WILLEM BAARLAND*, voor denzelfden in het schoonste doch tevens gevaarlijkste tijdperk van zijn leven, door een *Nederlander*. Met gegraveerden plaat en vijf afb. . f 3.00.

VII. Drie vertoogen over het Hooger Ouderwijs, door eenen welmeenenden opmerker.